

СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „Што се случува со слободата на изразување и медиумската слобода во Република Македонија?“

Хотел Холидеј Ин, Скопје
Среда, 20.02.2012

ИЗВЕШТАЈ

На 20-ти Февруари 2013 година со почеток во 10 часот во Холидеј Ин се одржа стручна конференција на тема: “Што се случува со слободата на изразување и медиумската слобода во Република Македонија”? Настанот беше организиран и спроведен од страна на Институтот за социјална демократија “Прогрес” и Фондацијата Фридрих Еберт – Канцеларија Скопје, а во соработка со Олоф Палме Центар и Здружението на новинари на Република Македонија.

На овој настан беа поканети сите релеватни организации од невладиниот сектор, професионални здруженија, медиуми и индивидуални експерти во соодветната област.

Во првиот панел свои излагања имаа: г-дин Драган Секулоски, извршен директор на здружението на новинари, г-ѓа Билјана Петковска, директор на Македонскиот институт за медиуми, и г-дин Драган Антоновски потпретседател на независниот синдикат на новинари и медиумски работници. Претседавач со сесијата беше г-дин Бесим Небиу претставник од здружението на новинари. Во втората сесија со наслов панелисти беа: г-ѓа Маргарита Цаца Николовска, судија во Уставниот суд во Биџ, г-дин Агим Мифтари, поранешен судија во Врховниот суд и г-дин Филип Медарски, адвокат. Со втората сесија претседаваше г-дин Дане Талески, извршен директор на Прогрес институт.

Пленарна Сесија I

Во првата сесија насловена “Слободата на изразување и медиумската слобода во Република Македонија” беше потврдена очајната состојба во македонскиот медиумски простор како и недостатокот на волја од страна на Владата на Република Македонија да превземе мерки за подобрување на актуелните состојби. Во тој

контекст, беше констатирано дека случувањата од 24-ти декември кога насилно беа избркани новинарите од Собранието на Република Македонија беа само катализатор за прекинувањето на дијалогот меѓу Здружението на новинари и Владата. Со цел да се тргне кон подобрување на состојбата, актуелната власт мора искажаното жалење за овие случувања да го преточи во конкретни акции кои што ќе значат лоцирање на политичка и морална одговорност.

Сепак, беше констатирано дека проблемите во медиумскиот простор се континуирано присутни подолг временски период кои што кулминираа на 24-ти декември. Панелистите истакнаа дека новинарите во Република Македонија покрај секојдневните притисоци и закани се соочуват и со забрани за членство во синдикатот или било каква организација која што ги штити нивните интереси. Исто така, беше напоменато дека со потпишувањето на краткотрајни временски договори работодавците се ставаат во можност да ги отпуштат новинарите по истекот на договорот. Како резултат на тоа новинарите се во состојба на перманентна зависност од своите законодавци и со самото тоа се оневозможени да репортираат објективно и професионално. Имајќи го предвид тврдиот пристап на Владата како и неможноста да се влијае преку институционални механизми, беше констатирано дека новинарите се принудени да превземат и порадикални мерки со цел да ја зголемат слободата на изразување и медиумските слободи.

Пленарна Сесија II

Во вториот панел беше дискутирано за слободата на изразување и медиумските слободи од аспект на правната рамка и судската пракса во Република Македонија и Европскиот суд за човекови права во Стразбур. Во таа насока, беше констатирано дека Уставот покажува поголема толеранција кога станува збор за слободата на изразување и медиумските слободи, додека законите во извесна мера наметнуваат определени ограничувања, но сепак генерално земено, нивната поставеност е на задоволително ниво. Од друга страна, беше нотирано дека главен недостаток е отсуството на нивната примена т.е селективната примена. Исто така, беше истакнато дека судската практика покажува бројни недоречености кога станува збор за законот за навреда и клевета кога процесот сеуште се водеше во кривична постапка. Со донесувањето на новиот закон со кој постапката се преместува во доменот на граѓанското право, новинарите повторно ќе бидат во незавидна позиција имајќи го предвид фактот што најголем дел од членовите во новиот закон за клевета и навреда се препишани од кривичниот законик. Па така, еден од недостатоците кои што се провлекува и во новиот закон е отсуството на изедначен критериум за надомест на нематеријална штета. Токму поради овој недостаток, во досегашните случаи новинарите се соочувале со многу повисоки парични казни во споредба со политичарите или јавните личности блиски до власта. Затоа беше упатена препорака до судовите уште на самиот почеток од имплементацијата на новиот закон за навреда и клевета да се воспостават критериуми според кои сите граѓани ќе бидат еднакво третирани во граѓанската постапка.